Guy Baekelmans

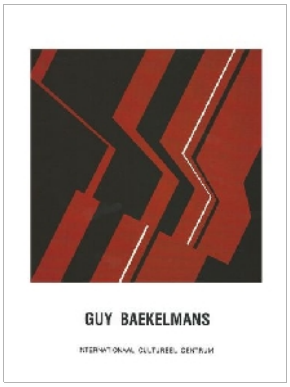

Internationaal Cultureel Centrum, Antwerpen
10.07.1982 – 15.08.1982

Bezonken in een nieuwe dynamiek, zo zou men het laatste werk van Guy Baekelmans kunnen noemen. Zijn reflecties hebben inderdaad meer en meer betrekking op een interne verhouding van individu tot ruimte, waarbij die ruimte verder reikt dan de fysische wereld waarmee de mens onmiddellijk geconfronteerd wordt, en de cosmische relatie wordt ontleed. De plastische vorm heeft in het vierkant en de kubus de gespannen eigenheid en sensibiliteit van de kunstenaar geconcretiseerd, maar de dynamische ontwikkeling van vlakken en lijnen projecteert die innerlijkheid in een ruimtelijk veld waarvan de krachtlijnen uitlopen in een andere dimensie die de geestelijke en fysische binding met de cosmische realiteit bestendigt.

Reeds in het vroegste werk werd deze osmose tussen het fysische zijn en het geestelijk worden in wezen uitgedrukt, maar bleef besloten in een kern van onontgonnen en onvermoede perspectieven. De kubus behield nog zijn informele constructieve eigenschappen, die nauw aangesloten bij de geometrische constructies, typisch voor een bepaalde abstractie uit de jaren zestig. Daarbij liet Baekelmans nochtans nooit de persoonlijke getuigenis los te voordele van een anonieme interpretatie, die in die jaren de kenmerken van een minimale kunst vormden. Zoals wij er toen op wezen, bezaten zijn vlakken reeds een eigen ruimtelijkheid met een herkenbare persoonlijke resonantie. De gecondenseerde kubusruimte die ook toen het basiselement van Baekelmans' composities was, kreeg zowel in de geschilderde werken, als in de serigrafieën en de ruimtekolommen, een sonore kracht. Ze werd het fysische milieu, waarin de vormen logisch groeiden en in picturale spanningen werden omgezet. De intense geladenheid van de kleur onderstreepte die organische spankracht van de structuren die in uiterste precisie, iedere storende toevalligheid uitsloten.

Zijn “tensive spaces” waren geen koele leegten, maar levende diepten, die onder de ademende materie van het tempera, het lumineuse van het acryl, de dragende kleuren van de serigrafieën, en zelfs bij het neutraler verwerken van plexi, leefbare ruimten werden, waarin het latere geestelijke proces reeds potentieel aanwezig was.

Binnen het kader van een constructief denken tastte Baekelmans reeds de mogelijkheden van andere ruimten en andere ritmen af. Vorm en kleur werden agressiever ingesteld, de ruimte werd gewijzigd van gesloten tot dynamisch veld, waarin de vormen lineair of in strenge ordening van licht- en schaduwpartijen een grafisch karakter krijgen. Het proces van geestelijke zuivering en formele versobering was begonnen. Vierkant en kubus bleven het voornaamste bestanddeel waarmee variaties en seriële verschuivingen werden

uitgewerkt.

Dergelijke visie veronderstelde een uiterst systematisch en methodisch verloop-werkprogramma's die de innerlijke visie konden concretiseren. In die geest en met die bedoelingen maakte Guy Baekelmans korte tijd deel uit van de Internationale Werkgroep voor Cosntructieve Kunst die de creatieve mogelijkheden in het constructief denkpatroon plastisch, architectonisch en urbanistisch wilde onderzoeken. Zijn eigenheid en visie waren echter te psychisch en geestelijk georiënteerd om zich blijvend te schikken naar een wetmatigheid die de zijne niet was. Hij moest zich bevrijden uit ieder hermetisch formalisme om zijn zelfstandigheid te bepalen ten opzichte van het materiële anonimaat van de constructivisten.

De constructieve vormgeving werd het toevallige hulpmiddel, dat voor hem de beste formulering van zijn innerlijke noodzaak scheen. Vierkant en kubus bleven de neutrale bouwelementen voor constructies met een geestelijke dimensie, die in hun opbouw slechts een moment in tijd en ruimte bezetten, zoals het mens-zijn slechts een fractie van het cosmische is. Zoals de vormen slechts bestaan door hun relaties met de ruimte, bestaat ook de mens slechts door zijn relaties met het heelal.

Alles hangt onafscheidelijk samen en beweegt in een perpetuum mobile. Wisselwerkingen en “interactions” tussen geestelijke en fysische dimensies, zoals wisselwerkingen tussen vlak en diepte. Opgebouwd op de diagonalen van het vierkant en zijn onderverdelingen verglijden de composities tussen de boorden van het doek, dat ze oneindig schijnen te doorbreken in hun passage doorheen de donkere of de lichte ruimte. De subjectieve kleurvormen suggereren de diepten en beantwoorden aan de gevoelswaarden. Ze worden roerloze tekens in een moment van bezinning, om dan weer hun dynamische cyclus te vervolgen. De lichte accentlijnen zijn de begeleider van deze meditatiebeelden, de getuigen van een innerlijke kiem, die als een lichtende ervaring een weg naar buiten zoekt.

Zijn en denken bezinken binnen de monumentale vlakken die in een onverstoorbare beweging, de innerlijke vitale trillingen hiervan projecteren en voortplanten. De laatste sculpturen sluiten hierbij dicht aan. De grafische condensatie van de vlakken wordt overgebracht in de reële ruimte en de accentlijnen worden passages van het licht, dat weer die innerlijke spanning naar buiten projecteert en langs de zijlijnen van de vlakken afleidt, zodat er tussen object en ruimte een directe binding ontstaat, zoals die ook bestaat tussen het ik van de kunstenaar binnen de vormen, met de voortzetting van het object er buiten.

Dit vormt Guy Baekelmans' ononderbroken kringloop.

Phil Mertens